

Sygn. akt VI Ka 54/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Barbara Żukowska (spr.)

Sędziowie SO Edyta Gajgał SO Andrzej Tekieli

Protokolant Konrad Woźniak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze Macieja Prabuckiego

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2015r.

sprawy **A. T.**

o wyrok łączny

z powodu apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze

z dnia 3 grudnia 2014 r. sygn. akt II K 1163/14

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec skazanego A. T. w ten sposób, że obniża orzeczoną karę łączną do 3 (trzech) lat pozbawienia wolności,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Ł. 120 złotych tytułem kosztów nieopłaconej obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz 27,60 złotych tytułem zwrotu podatku od towarów i usług,

IV. zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 54/15

UZASADNIENIE

A. T. był prawomocnie skazany wyrokami Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, a to:

1. wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2012 r. o sygn. II K 871/ 12, za czyny z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91§1 k.k. popełnione w okresie od 16 marca 2012 r. do 4 kwietnia 2012 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby wynoszący 5 lat,

2. wyrokiem z dnia 9 stycznia 2013 r. o sygn. II K 1603/ 12, za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w nocy z 1 na 2 lipca 2012 r. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby wynoszący 5 lat oraz karę 50 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu jednej stawki w kwocie po 10 złotych każda;

3. wyrokiem z dnia 8 lutego 2013 r. o sygn. II K 2115/12:

- a) za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 9 sierpnia 2012 r. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,
- b) za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 sierpnia 2012 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności - postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 9 listopada 2013 roku zamienioną na karę 30 dni aresztu,
- c) za czyn z art. 263 § 2 k.k. popełniony w dniu 21 sierpnia 2012 r. na karę jednostkową 6 miesięcy pozbawienia wolności,

za które wymierzono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. wyrokiem z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie II K 1711/13 za czyn z art. 278 § 1 kk popełniony 18 sierpnia 2012 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 8 lat próby i karę 100 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu jednej stawki na kwotę 15 złotych każda.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze wyrokiem łącznym z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 1163/14:

I. na podstawie 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego skazanie w wyroku II K 2115/12 w pkt 3b części wstępnej wyroku;

II. opisane w punktach 1, 2, 3a, 3c i 4 części wstępnej wyroki połączył i na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. wymierzył A. T. karę łączną 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

III na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie II kary pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy pozbawienia go wolności w sprawach podlegających połączeniu;

IV na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył opisane w pkt 2 i 4 części wstępnej wyroku jednostkowe kary grzywny i wymierzył łączną karę 120 (stu dwudziestu) stawek dziennych grzywny przy przyjęciu jednej stawki na kwotę 10 złotych każda;

IV. zwolnił oskarżonego A. T. od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył skazany, zarzucając w osobiście złożonej apelacji z dnia 17 grudnia 2014 r. i piśmie uzupełniającym apelację z dnia 12 stycznia 2015 r.:

- naruszenie art. 78 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez nierozpoznanie wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu,
- naruszenie art. 6 k.p.k. poprzez niewysłuchanie skazanego na rozprawie na okoliczność istnienia przesłanek do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej,
- rażąco niewspółmierność wymierzonej kary łącznej poprzez niezastosowanie zasady pełnej absorpcji i orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

W oparciu o powyższe zarzuty skazany wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez połączenie kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokami opisanymi w pkt 1, 2, 3a, 3c i 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary łącznej w granicach od 1 roku i 3 miesięcy do 2 lat pozbawienia wolności, warunkowe zawieszenie kary łącznej pozbawienia wolności oraz połączenie kar jednostkowych grzywien opisanych w pkt 2 i 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary łącznej stu stawek dziennych grzywny przy przyjęciu jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skazanego zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Jako pierwszy Sąd Okręgowy rozpatrywał zarzut naruszenia prawa skazanego do obrony, jako najdalej idący. W ocenie Sądu Okręgowego zarzut ten nie był zasadny. Skazany zwrócił się wprawdzie do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z wnioskiem o ustanowienie dla niego obrońcy z urzędu, jednakże wniosek ten złożony był do innej sprawy, a to sprawy II K 1631/13, w której zapadł prawomocny wyrok, stąd Sąd Rejonowy uznał go za bezprzedmiotowy. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że w postępowaniu odwoławczym skazanemu wyznaczono obrońcę z urzędu w osobie adw. M. Ł., co przesądziło o istnieniu gwarancji rzeczywistej obrony skazanego w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Ocena istnienia lub braku przesłanek do skorzystania wobec skazanego z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej możliwa była natomiast bez obecności skazanego, o ile Sąd Rejonowy nie uznał jej za konieczną. Stanowi o tym przepis art. 573 § 2 k.p.k. Prawidłowość dokonania tej oceny podlega weryfikacji przez Sąd Okręgowy w toku postępowania odwoławczego. Brak wniosku skazanego o doprowadzenie go na rozprawę przesądził o prawidłowości procedowania Sądu Rejonowego w zakresie prowadzenia postępowania pod nieobecność skazanego.

Zasadny natomiast okazał się zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej w pkt II części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego, wynikły z niedostatecznego uwzględnienia mających wpływ na tę karę okoliczności łagodzących.

Sąd Rejonowy doszedł do trafnego wniosku, że w zbiegu realnym pozostawały przestępstwa, które A. T. popełnił po wydaniu orzeczenia w sprawie III K 166/08, a za które został skazany na jednorodzajowe kary pozbawienia wolności oraz jednorodzajowe kary grzywny wyrokami Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie II K 871/12, z dnia 9 stycznia 2013 r. w sprawie II K 1603/12, z dnia 8 lutego 2013 r. w sprawie II K 2115/12 za czyny popełnione w dniach 10 i 21 sierpnia 2012 r. oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie II K 1711/13. Czyny przypisane w powołanych orzeczeniach zostały popełnione odpowiednio: w okresie od 16 marca 2012 r. do 4 kwietnia 2012 r., w nocy z 1 na 2 lipca 2012 r., w dniach 10 i 21 sierpnia 2012 r. oraz w dniu 18 sierpnia 2012 r., czyli przed pierwszym chronologicznie orzeczeniem odnoszącym się do jednego z wyżej opisanej grupy przestępstw, tj. wyrokiem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie II K 871/12.

W konsekwencji Sąd I instancji połączył węzłem kary łącznej kary pozbawienia wolności orzeczone ww. wyrokami oraz kary jednostkowe grzywnien, które zostały skazanemu wymierzone w sprawach Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze o sygn. akt II K 1603/12 i II K 1711/13. Jak to już bowiem zostało wskazane, czyn objęty wyrokiem ujętym w punkcie 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego, popełniony w dniu 18 sierpnia 2012 r., dokonany został przed wydaniem wyroku ujętego w punkcie 2 części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego, tj. przed dniem 9 stycznia 2013 r.

Zasadnie zarzucił skarżący, że wymierzając skazanemu karę łączną pozbawienia wolności, Sąd Rejonowy w niewłaściwy sposób uwzględnił okoliczności dotyczące wymiaru tej kary. Sąd Okręgowy zauważył na wstępie, że Sąd Rejonowy do zebranych w niniejszym postępowaniu dowodów odniósł się w sposób lakoniczny, skrótowy i ogólnikowy. Pisemne uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie wyjaśnia w dostateczny sposób przesłanek, którymi kierował się Sąd I instancji wymierzając skazanemu A. T. karę łączną pozbawienia wolności, powołując się jedynie na „ilość popełnionych przez skazanego przestępstw, o znacznym stopniu społecznej szkodliwości” oraz na treść opinii o skazanym. Wielość przestępstw nie może stanowić wyłącznej ani nawet zasadniczej przesłanki wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności, tym bardziej, iż – jak słusznie wskazał skarżący w apelacji – kara łączna orzekana jest zawsze z uwagi na wielość czynów.

Sąd Okręgowy podkreśla, iż decydujące znaczenie przy określaniu wymiaru kary łącznej ma związek podmiotowo – przedmiotowy oraz czasowy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami. W aspekcie przedmiotowym związek zbiegających się realnie przestępstw wyrażają kryteria przedmiotowe poszczególnych przestępstw i rodzaj naruszonego dobra prawnego, a także sposób działania sprawcy. W aspekcie podmiotowym chodzi o motywów bądź pobudki stymulujące sprawcę, rodzaj i formę winy. Na wymiar kary łącznej istotny wpływ ma także zachowanie

skazanego po popełnieniu przestępstw. Sąd Okręgowy wskazuje, że kary wymierzone skazanemu w wyrokach podlegających łączeniu za 16 z 17 czynów przypisanych skazanemu dotyczyły przestępstw godzących w to samo dobro prawne, tj. mienie, nadto pozostające w zbiegu przestępstwa zostały popełnione w bliskiej odległości czasowej, bowiem od 16 marca 2012 r. do 21 sierpnia 2012 r.

Wszystkie te przestępstwa, poza czynem z art. 263 § 2 k.k., popełnione zostały w podobny sposób, piętnaście z nich wyczerpywało znamiona tego samego czynu zabronionego, tj. art. 278 § 1 k.k. (ewentualnie art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k.), szesnaste zaś art. 279 § 1 k.k. Sąd Okręgowy zauważa ponadto, że podczas popełniania ww. pozostających w zbiegu realnym przestępstw (poza przestępstwem stypizowanym w art. 263 § 2 k.k.) skazanym kierowała tożsama motywacja polegająca na chęci łatwego i szybkiego wzbogacenia się. Tym samym Sąd Rejonowy nie dostrzegł bliskiego związku podmiotowego pomiędzy poszczególnymi zachowaniami skazanego. Finalnie dopiero wskazać należy, że okolicznością przemawiającą przeciwko zastosowaniu wobec skazanego zasady pełnej absorpcji była ilość popełnionych przez niego pozostających w zbiegu przestępstw.

Na podstawie powyższych okoliczności, jak również analizując treść opinii o skazanym wydanej przez Dyrektora Zakładu Karnego w Z., Sąd Okręgowy uznał, że wymierzona skazanemu kara łączna w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy jest rażąco surowa. Sąd Okręgowy ocenił, że jedynie wymierzenie skazanemu kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności odzwierciedlać będzie we właściwy sposób zawartość kryminalną przestępstw popełnionych przez skazanego, za które orzeczono kary podlegające łączeniu, a także postawę skazanego w jednostce penitencjarnej oraz charakter i rodzaj opisanej wyżej przedmiotowo – podmiotowej i czasowej więzi pomiędzy poszczególnymi przestępstwami.

Tak ukształtowana kara łączna pozbawienia wolności uniemożliwiła orzeczenie jej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jak domagał się tego skazany. Stosownie bowiem do treści art. 69 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k., sąd może warunkowo zawiesić wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności jedynie w sytuacji, gdy nie przekracza ona dwóch lat. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie zachodzi.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut rażącej surowości kary łącznej grzywny. Mimo lakonicznego pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku dotyczącego wymiaru tej kary, Sąd Okręgowy ocenił, że kara ta jest adekwatna do prawidłowo ocenionej przedmiotowo – podmiotowej i czasowej więzi między oboma przestępstwami. Wymierzając karę łączną grzywny, Sąd Rejonowy zastosował względem skazanego zasadę asperacji. Sąd Rejonowy mógł wymierzyć skazanemu karę łączną grzywny w granicach od 100 do 150 stawek dziennych, ostatecznie zaś orzekł ją w wymiarze 120 stawek dziennych. Za takim ukształtowaniem kary łącznej przemawiała zbieżność czasowa (lipiec/sierpień 2012 r.) popełnionych przestępstw, tożsamość naruszonych dóbr i motywacji kierującej skazanym polegającej na chęci łatwego i szybkiego wzbogacenia się, jak również treść opinii o skazanym wydana przez Dyrektora Aresztu Śledczego w J., z drugiej zaś strony potrzeba wyrobienia w skazanym przekonania, iż przestępstwo nie popłaca, a popełnianie większej ilości przestępstw musi znaleźć odzwierciedlenie w wymiarze kary. Wysokość stawki dziennej Sąd Rejonowy prawidłowo określił na podstawie art. 86 § 2 k.k., mając na uwadze fakt, że nie mogła ona przekroczyć kwoty 15 zł, a jednocześnie bacząc na sytuację materialną skazanego, który nie osiąga dochodów, a obecnie przebywa w zakładzie karnym.

Sąd Okręgowy nie stwierdził ponadto, aby wyrok Sądu Rejonowego w pozostałej części dotknięty był uchybieniami procesowymi wskazanymi w art. 439 k.p.k., które Sąd Odwoławczy winien brać pod uwagę z urzędu niezależnie od granic zaskarżenia oraz podniesionych zarzutów, ani nie był rażąco niesprawiedliwy, zatem na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. podlegał utrzymaniu w mocy.

Jednocześnie Sąd Okręgowy na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze w zw. z § 2 ust. 3, § 14 ust. 5 i § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. Ł. kwotę 120 złotych tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu A. T. w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 27,60 złotych z tytułu podatku VAT.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.